

סיפורים נפלאים פרשת בא

"וידעתם כי אני ה'" (י, ב)

הידיעה כי אני ד' פוטרת את כל המצבים ובכל הזמנים. 'המגיד מדובנא' נשא משלו לשלושה רעים שעמדו ושוחחו ביניהם, תוך כדי שיחתם השקיף אחד מהם בקוקע"ר (משקפת) שהיתה בידו, וראה שבמרחק מרחקים יש התקהלות גדולה של אנשים, וסיפר זאת לחבריו. ברשות אחד מהם היה כלי רכב, עלו כולם על רכבו ומיהרו לנסוע אל מקום קיבוץ האנשים. בהגיעם לאותו מקום ראו שהקהל עומדים בחצרו של המלך, שם שוכבת בתו היחידה על ערש דוי, כשעדת הרופאים העומדים בסמוך למיטתה אומרים שלא נותרו לה כי אם דקות ספורות לחיות. מיד התקרב השלישי שבחברים שהיה רופא מומחה נתן לה כמה מסמי המרפא שלו וראה זה פלא, הבת התעוררה וחייה ניצלו, בשובה לבריאותה האיתנה.

פנה המלך אל השלושה והודה להם עמוקות על כך שבזכותם נרפאה בתו, והוסיף ואמר שהרי הוא נותן את בתו לאשה למי שהציל את חייה. פרצה תגרה ביניהם כשכל אחד טען שלו יאתה תהילה להיות 'חתנא דבי מלכא', הראשון עמד ונימק, שלולא הקוקער שלו לא היו רואים כלל את ההתקהלות, וכלל לא היינו מגיעים הנה. לעומתו טען השני ואמר, הרי אני הבאתי ברכבי את כולנו אל המקום הזה. עמד השלישי ונענה כי הוא זה אשר ריפא אותה בפועל.

בראות המלך שכל אחד טוען שהכתר שלו, שלח להחיש את בתו וביקש ממנה שתחליט למי רוצה להינשא. השיבה הבת שאכן כולם שווים לטובה, ולכולם חלק ונחלה בהצלחת חייה, אמנם, בכל זאת ברצוני להינשא לרופא, וכל זאת למה, כי אף שאלו השניים האחרים נטלו חלק ברפואתי, מכל מקום אם חלילה שוב אחלה לא יהא בידם לרפאותי, משא"כ אם הרופא יהיה עמדי הרי יהא בידו שוב לרפאותיני.

על פי זה אמר 'המגיד מדובנא', כי הנה אמרו חז"ל (קידושין ל:): 'שלושה שותפין הן באדם, הקב"ה, אביו ואמו', והנה אף שאת כל חייו חייב האדם לאביו ואמו שהם הביאוהו לעולם, אך אדם אשר יש לו ידיעה בינה והשכל הרי הוא בוחר בהקב"ה להיות קרוב אליו בכל מקום, כי הרי הקב"ה הוא 'כל יכול', והוא אשר בידו תמיד להושיעו מכל צרה וצוקה.

"ולמען תספר באזני בנך וכן בנך" (י, ב)

הסיפור אירע לפני למעלה מ-70 שנה. השלג נערם לגובה שמונים ס"מ! סופת שלגים השתוללה בצפון אמריקה, הטמפרטורה בחוץ עמדה על מינוס 20 מעלות! הרחובות היו ריקים מאדם. גם בשיבת "תורה ודעת" נשארו תלמידי הישיבה בחדרם בלי יכולת לצאת מהפנימייה אל עבר בית המדרש השוכן במרחק מה מהמקום. כעבור יומיים של מצור החלו שלושה בחורים מבני הישיבה לדאוג: מחר השיעור הכללי של ראש הישיבה, רבי שלמה היימן, מעניין מה יעשה ראש הישיבה? ידועה הייתה מסירות נפשו להרבצת תורה, ובוודאי גם מחר

יגיע לישיבה במסירות נפש, בשלג ובקור, אך הוא לא ימצא שם איש. החליטו השלושה: גם אנו נמסור נפש ונגיע לשיעור. בקשיים גדולים הם צלחו את דרכם בשלג ללא פגע, והגיעו לבית מדרש ריק מאדם, כפי ששיערו. המתינו השלושה, והנה בדיוק בזמן הקבוע הם שומעים את קול פסיעותיו של ראש הישיבה, מגיע כשכולו לבן, נוטף פתיתי שלג, אך פניו מאירות. הביט ראש הישיבה בחיוך בשלושת הגיבורים, פסע אל עבר מדרגות ארון הקודש, ופתח את השיעור כרגיל. הוא מסר את השיעור כאילו הוא עומד בפני מאות תלמידים. פניו האירו כלפידים, ורידי מצחו האדימו ממאמץ מחשבתו, מידי פעם דפק בחוזקה על הסטנדר, כל כולו אש להבה. בסיום השיעור נגשו שלשת הבחורים אל ראש הישיבה ושאלוהו: "מדוע התאמץ הרב כל כך, הלא רק שלושה בחורים אנו. יכולנו להקשיב גם אם היה לוחש...?!". הרצין ראש הישיבה והשיב: "אתם חושבים שאני מוסר את השיעור לכם בלבד? אני מוסר בידכם את לפיד התורה! לכם, לילדיכם, לנכדיכם ולכל צאצאי צאצאיכם, לתלמידיכם ולתלמידי תלמידיכם. אם לא אצעק, איך הם ישמעו".

נאמר בתורה: "למען תספר באזני בנך וכן בנך את אשר התעללתי במצרים ואת אתתי אשר שמתים במ, וידעתם כי אני ה'" (שמות י, ב). מדוע התורה לא מסתפקת בכך שרק האב יספר את כל אשר קרה במצרים, והחיוב מוטל גם על הסב? התשובה היא שהעברת לפיד האמונה מאב לבנו תלויה בכך שהאב רואה בבנו את בבואתם של נכדו ושל נינו. אם יעבור המסר היהודי באופן הנכון, בעוצמה, בחום ובאהבה, תהיה ההצלחה לא רק עם הבן, אלא גם עם הדורות הבאים.

"בנערינו ובזקננו נלך" (י, ט)

מסופר שבעיירה קטנה ברוסיה, התנהל בבית הכנסת המקומי "חיידר" לילדים. בין הילדים היה ילד שהרבה להפריע. מדי יום ביומו היה ממציא תעלול חדש אשר הוציא את הכיתה משלוותה.

באחד הימים השכים הילד מוקדם בבוקר, לקח תיש צעיר והביא אותו לבית הכנסת. הילד השובב החביא את התיש בתוך ארון הקודש, מאחורי הדלתות הסגורות. כאשר הגיעו 'המלמד' ותלמידיו למקום, קולות הילדים הפחידו את התיש הכלוא, ועד מהרה נשמעו געיות נואשות מתוך ארון הקודש. הילדים נבהלו והחלו לבכות, בצעדים מהוססים פסע 'המלמד' לעבר ארון הקודש ופתח את דלתות הארון... תיש צעיר התפרץ מתוכו וכמעט התנגש בו והפילו ארצה! מסביב השתררה מהומה רבת, כשהילדים מאבדים את עשתונותיהם, מתרוצצים אנה ואנה ונסים על נפשם. לא נדרש זמן רב כדי לברר מי אשם. 'המלמד' הכועס אחז בילד ולקח אותו עמו אל הרב המקומי. הרב נזף בילד והוכיחו על הפרעותיו החוזרות ונשנות, ובמיוחד על מעשהו האחרון שהגדיש את הסאה. הוחלט לסלק את הילד מן ה"חיידר" אחת ולתמיד. הילד השובב פנה אל הרב ברצינות

לעי"נ

הרה"צ פנחס בן ר' בנימין ביוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

סיפורים נפלאים פרשת בא

הנמשל: הקב"ה הבטיח לאברהם אבינו ע"ה, "גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדום ועינו אותם ארבע מאות שנה ואחרי כן יצאו ברכוש גדול". זה יעד להם הקב"ה בביזת הים. לפיכך, לא היה צורך לצוות על העם לשאול כלי כסף וכלי זהב, כי הם עתידים לנחול את ביזת הים בלא כל טורח. אבל אברהם אבינו לא בא בסוד התוכנית, ועלול הוא להצטער בראותו את בניו יוצאים ממצרים בלא הרכוש הגדול. לפיכך, ציווה הקב"ה על ביזת מצרים, כדי להפיס ולהניח את דעתו.

תשובה נוספת על אותה שאלה, ועמה משל, בעל חנות הוצרך לנער שליח לשאת משלוחים לבתי הלקוחות. הימים ימי חופשה מלימודים, והוא הציע לבנו של מכר לעבוד בשירותו תמורת שכר נאה. שמח הנער הצעיר להצעה, עבד בנכונות רבה, ובסוף השבוע הושיט לו בעל החנות את שכרו בשטר בחתימת ידו, צ'ק עובר לסוחר. סירב הנער לקבלו. נפגע המעביד וקבל בפני מכרו, אבי הנער: "הנשמע כזאת, לסרב לקבל שטר עובר לסוחר", אמר לו האב: "אל באפך. אנו המבוגרים, סוחרים בשטרות, אבל הנערים אינם מכירים אלא במטבעות. עליך להבין לרוחו של הנער הרגיל במטבעות קטנות, ולשלם בהן את שכרו". והנמשל: כי באמת "הרכוש הגדול", שהובטח ליוצאים ממצרים, היה רוחני הזדככות שתביאם למרגלות הר סיני ולקבלת התורה, שאין רכוש גדול ממנה. אבל אברהם אבינו, האב הרחמן, עמד וטען: "ועבדום וענו אותם קיים בהם", והעבודה והעינוי שחקו את מושגיהם הרוחניים ודרדרו אותם למ"ט שערי טומאה, ומעתה אינם מסוגלים להבין, שהרכוש הגדול יקיים בהם ברוחניות גרידא. ובעיניהם ידמה כי "ואחרי כן יצאו ברכוש גדול לא קיים בהם", במושגיהם. על כן, ניתן להם גם רכוש גשמי רב ועצום. (אמת ליעקב)

"ויאמר ה' אל משה ואל אהרן... דברו אל כל עדת ישראל" (יב, א)

רש"י מקשה: והרי נאמר למשה ואתה תדבר אם כן, אהרן לא דיבר? אלא, משיב רש"י: "שמה ואהרן חלקו כבוד זה לזה, והדיבור יצא מבין שניהם כאילו שניהם מדברים. מובא סיפור בספר "וקראת לשבת עונג". פעם אחת נסעו ר' עקיבא איגר ור' יעקב מליסא לוורשא, לאסיפת רבנים גדולה שנערכה בעיר. כל הדרך ישבו ודברו דברי תורה. יהודי וורשא הגיעו בהמוניהם לשערי העיר כדי לקבל את פני שני גדולי הדור, והובילו במרכבה מפוארת רתומה לסוסים בכבוד מלכים. ברצונם היה לכבדם, ולכן התירו תלמידי חכמים את הסוסים ומשכו בעצמם את העגלה במקום הסוסים. כשראה ר' עקיבא את כל הכבוד הזה, חשב כי הוא לר' יעקב ולכן ירד מן המרכבה ומשך גם הוא את העגלה. וכשראה ר' יעקב את הכבוד הזה חשב גם הוא כי הוא לכבודו של ר' עקיבא ולכן גם הוא ירד מהמרכבה ומשך אותה בגופו. וכך נשארה העגלה ריקה כשתלמידי חכמים ובתוכם ר' עקיבא איגר ור' יעקב מליסא מושכים אותה. כך חלקו גדולי ישראל כבוד זה לזה.

שאינה אופיינית לגילו הצעיר: "רבי, אם אתה מסלק אותי, אתה מסלק גם את בני, את נכדי ואת ניני עד סוף הדורות". הדברים הדהימו את הרב. מילים כאלו מפי אותו ילד, הייתה בהם ראייה מעמיקה הרבה מעבר לגילו. חשב הרב מעט, והחליט שיש להעניק לו הזדמנות נוספת ולקבלו חזרה ללימודים.

הילד היהודי הוא הפוטנציאל היחיד להעברת המסורת וערכי התורה לדור ההמשך. הגישה אל אוזנו, אל ליבו ואל נשמתו של הילד צריכה להיות בפרספקטיבה של דורות!! לא רק הילד עומד כאן, כי אם כל הדורות הבאים אחריו. מסר זה חשוב הוא גם לילד עצמו! כאשר הוא מגיע אל גיל הבחורות, גיל הבחירה בהמשך דרכו, על ההורים להבהיר לו: עליך להפנים את העובדה כי בהחלטותיך הנוגעות לעיצוב חיך הרוחניים, אתה חורף גם את גורל ילדיך ונכדיך לדורי דורות. במשך שלושת אלפים ושלוש מאות שנה, עובר לפיד האש של מסורת התורה מאב לבן עד אליך. הוא מגיע במסירות נפש בל תתואר. אבותיך הקריבו את חייהם כדי שהלפיד יעבור הלאה. אנא ממך, בפרשת הדרכים שהנך ניצב, ראה את דור העתיד מול עיניך, היה גם אתה חלק מהעברת לפיד האש הנצחי, ללא כל סטייה או שיבוש.

"וישאלו איש מאת רעהו ואשה מאת רעותה כלי כסף וכלי זהב" (יא, ב)

בהגיע מועד הגאולה, אמר הקב"ה למשה רבינו: "דבר נא באזני העם וישאלו איש מאת רעהו ואשה מאת רעותה כלי כסף וכלי זהב". אמרו חכמינו ז"ל (ברכות ז. א) אין "נא" אלא לשון בקשה, שלא יאמר אותו צדיק (אברהם אבינו): "ועבדום וענו אותם" (בראשית טו-יג) קיים בהם, "ואחרי כן יצאו ברכוש גדול" (שם) לא קיים בהם.

וכבר התעוררו המפרשים להקשות: וכי לולא תרעומתו של אברהם אבינו, לא היה הקב"ה מקיים, חלילה, את דברו, אלא, משל למה הדבר דומה? לשני מלכים שנלחמו זה בזה. דם רב נשפך, מערכות רבות נטשו, והמלחמה לא באה לידי הכרעה. החליטו המלכים לבחור איש חיל מכל מחנה. השנים יאבקו, והמנצח יכתיר את מלכו בניצחון וינחילו עטרת תהילה. בחרו בשדה ההאבקות, וכרו בפאת השדה בור עמוק. מי שיגבר על רעהו וישליכו הבורה לו הניצחון. ישבו המלכים על בימות שניצבו בצד השדה, והשקיפו על ההאבקות. נאבקו השניים בכל כוח, עד שהאחד גבר, נשא את יריבו וקרע עמו אל הבור. ברגע האחרון נחלץ הלה, התעשת, הניף ידיו והפיל את יריבו הבורה, מהעבר האחד נשמעו תשואות, מן העבר השני אנקות צער. קרב המנצח אל מלכו לקבל את ברכתו על הניצחון שהנחיל לו, אבל המלך היה חיוור כסיד. בקושי העלה חיוך על פניו. "אני מודה לך על נצחונך", אמר, "אבל לא אמחל לך על רגעי החרדה הנוראים. לא אסלח לך על שאפשרת ליריבך לגבור עליך ולשאתך עד לשפת הבור באותם רגעים איומים, חששנו כי נכשלנו ואבדנו, כי הפסדנו והובסנו".